

Žalobce, jenž sprostředkoval žalovanému dovoz koní z ciziny, domáhal se zaplacení ujednané provise 1500 Kč za jednoho koně. *Procesní soud první stolice* žalobu zamítl, shledav požadovanou provisi přemrštěnou vzhledem k přiměřené provisi 500 Kč za jednoho koně. *Odvolací soud* rozsudek potvrdil a uvedl v otázce, o níž tu jde, v *důvodech*: Uznal-li první soud vzhledem k tomu, že mezi stranami ujednaná provise 1500 Kč za jednoho koně přiměřenou provisi o 200% převyšuje, za přemrštěnou, a prohlásil-li ji jako dobrým mravům se příčí a dle §u 879 obč. zák. neplatnou, poněvadž je ničí, a vyslovil-li se, že z neplatného ujednání nelze vyvozovati nároků, dlužno to poznačiti za správné a proto první soud právem žalobě nevyhověl. Mylným jest názor odvolatelův, že neplatnost smlouvy mohla by tu býti jen v případě §u 879 čís. 4 obč. zák., neboť čís. 1—4 tohoto §u, jak plyne z doslova druhého odstavce (obzvláště jsou tyto smlouvy ničí), uvádí jen zvláštní případy, v tomto případě je však neplatnost smlouvy založena už tím, že smluvená provise 1500 Kč jeví se jako přemrštěná.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

důvodů:

Dle §u 879 I. obč. zák. je smlouva nicotnou, když se příčí dobrým mravům. Dobrým mravům se příčí každé podle vžitého právního řádu nedovolené jednání (§ 26 obč. zák. »öffentliche Ordnung«), neboť »dobré mravy« jsou součástí vžitého řádu právního a, co se jim příčí, je zpravidla nedovolené, a činí dle §u 879 obč. zák. na takovém jednání založenou smlouvu nicotnou. Že vžitému právnímu řádu a duchu zákonu daných o lichvě a předražování (§ 879 čís. 4 obč. zák.) se příčí, a že se dobrým mravům příčí, aby někdo bral při předmětech potřeby přiměřenou provisi o 200% převyšující, o tom nikdo nemůže pochybovati. Jelikož jde o nicotnou smlouvu, nemůže se žalobce odvolávati na čl. 286 obch. zák., jenž předpokládá smlouvu vzešlou a platnou.

Čís. 2549.

Pohledávka úpadcova obchodního pomocníka na služební požitky pro předčasné zrušení služebního poměru správcem úpadkové podstaty jest pohledávkou proti úpadkové podstatě.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1923, Rv I 1608/22.)

Žalobce byl technickým úředníkem u firmy D., na jejíž jmění byl dne 12. září 1921 vyhlášen úpadek. Dne 30. září 1921 dal správce úpadkové podstaty žalobci měsíční výpověď, načež se žalobce domáhal na úpadkové podstatě zaplacení nedoplatku služného za srpen 1921, celého služného za měsíce září až prosinec 1921 a remuneratione 1900 Kč za rok 1921. *Procesní soud první stolice* žalobu o služné zamítl a přiznal žalobci pohledávku na remuneraci ve III. třídě vč-

řitelů. O d v o l a c í s o u d vyhověl žalobě, pokud se domáhala služného od 12. září 1921 s úroky dle jednotlivých měsíčních splátek a přiznal mu remuneraci 1324 Kč 72 h ve III. třídě věřitelské. D ů v o d y: Nesporno jest, že žalobce byl u firmy D. zaměstnán od 23. srpna 1920 jakožto technický úředník za plat 1900 Kč měsíčně, dále soud první stolice správně uznal, že žalobci přísluší nárok na remuneraci 1900 Kč za rok 1921. Soud odvolací nemůže však sdíleti náhled prvního soudu ohledně žalobcových nároků z poměru služebního. Ze vzájemného srovnání §§ 25, 46 čis. 3 a § 51 čis. 2 konk. ř. jde na jevo, že se služební poměr úpadcových zaměstnanců vyhlášením úpadku nezrušuje, nýbrž že dále trvá, že však zejména správci podstaty jest volno, by ve lhůtě jednoměsíční ode dne vyhlášení úpadku poměr ten zrušil, šetře zákonné nebo smluvené kratší lhůty výpovědní (§ 25 konk. ř.), dále, že služební nároky za poslední rok před prohlášením úpadku, jakož i nároky zaměstnanců pro předčasné zrušení služebního poměru, pokud nepřesahují výši odměny, na dobu jednoho roku připadající, náleží do I. třídy věřitelů (§ 51 čis. 2 konk. ř.), s tím obmezením, že zařazení do této třídy jen nejvyšší částkou 2400 Kč (dle zákona ze dne 20. června 1922 čis. 190 sb. z. a n. s účinností ode dne 19. července 1922 zvýšeno na 24.000 Kč) pro jednotlivé oprávněnce přípustno, a konečně, že služební nároky zaměstnanců za dobu po vyhlášení úpadku dle §u 50 konk. ř. patří ku pohledávkám proti úpadkové podstatě (§ 46 čis. 3 konk. ř.). Dle těchto zásad jest zkoumati, jaká částka z celé, žalobcem jakožto pohledávání proti podstatě dle §u 46 čis. 3 konk. ř. uplatňované sumy patří skutečně k těmto pohledáváním. Jest prokázáno, že žalobce měl s firmou D. ujednání výpověď měsíční, a není sporno, že správce podstaty dal dne 30. září 1921 žalobci ústně a pak i písemně výpověď měsíční. Přes to však dle předpisu nařízení ze dne 23. června 1921, čis. 218 sb. z. a n., se končil žalobcův služební poměr teprv uplynutím kalendářního čtvrtletí, tedy dnem 31. prosince 1921 (§ 25 konk. ř., §§ 1 a 20 (1) zák. o obch. pom.). Náleží tedy služební nárok žalobcův za dobu ode dne 12. září 1921 až do 31. prosince 1921 včetně ku pohledávkám proti úpadkové podstatě dle §u 46 čis. 3 konk. ř., totiž poměrná částka 1203 Kč 34 h na platu a 100 Kč 28 h na remuneraci připadající na dobu od 12. do 30. září 1921 a dále částky 5700 Kč na platu a 475 Kč na remuneraci za dobu ode dne 1. října 1921 do 31. prosince 1921, úhrnem 7478 Kč 62 h a musila v tom směru úpadková podstata ku placení této části dle §u 124 a 47 konk. ř. býti odsouzena. Co se úroků týče, mohly v příčině měsíčních platů přisouzeny býti teprv ode dne splatnosti jednotlivých měsíčních částek (§ 15 zák. o obch. pom.), v příčině remunerace pak, na dobu od 12. září 1921 do 31. prosince 1921 připadající, teprv ode dne 31. prosince 1921 (§ 16 zák. o obch. pom.), ježto jest prokázáno, že též remunerace za rok 1920 vyplácena až koncem roku 1920 a že tedy i remunerace v roce 1921 byla splatna až koncem roku 1921, pokud se týče koncem služebního poměru, s dobou tou v jedno spadajícího. Nebylo možno ze žalobcova remuneračního nároku část připadající na dobu před vyhlášením úpadku, tedy před 12. září 1921 v sumě 1324 Kč 72 h jakožto pohledávání proti úpadkové podstatě žalobci přiřknouti, ježto tato

částka jest pouze pohledávkou konkursní a bylo tedy vyhověti dalšímu žádání žalobcovu, aby o ní bylo uznáno právem, že mu tato pohledávka patří ve III. třídě věřitelské.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání správce podstaty, podotknuv k důvodům odvolacího soudu toto:

Všechny pohledávky, vzešlé před vyhlášením úpadku, jsou úpadkovými (§ 51 konk. ř.), což platí i ve příčině náhrady škody pro předčasné zrušení služebního poměru, všechny pohledávky, včetně těchto náhrad, vzešlé po vyhlášení úpadku jsou pohledávkami úpadkové podstaty dle §u 46 čís. 3 konk. řádu. Uznáv, že žalobcovy služební nároky za dobu ode dne 12. září 1921 do 31. prosince 1921 včetně jsou pohledávkami proti úpadkové podstatě dle §u 46 čís. 3 konk. ř., odvolací soud nikterak nepochybil. Rovněž nepochybil ve příčině úroků, a postačí poukázati na tuto část jeho důvodů, jež dovolací soud sdílí.

Čís. 2550.

1 květen není dnem všedním ve smyslu čl. 92 sm. řádu.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1923, Rv I 595 23.)

V námitkách proti směnečnému platebnímu příkazu uplatňoval žalovaný příjemce směnky, že žalobní směnka, dle svého obsahu splatná dne 30. dubna 1922 a opatřená domicilem a domiciliátem, protestována byla teprve 4. května 1922, tudíž pozdě, takže směnečný nárok žalobcův i proti žalovanému příjemci ve smyslu čl. 43 odstavce druhý smen. ř. zanikl. Procesní soud první stolice směnečný platební příkaz zrušil. Důvody: Spor točí se o to, zda byl 1. květen 1922 všeobecným svátkem ve smyslu čl. 92 (čl. 93) smen. ř. čili nic. Ohledně prvního května vydáno bylo usnesení ministerské rady k výnosu ministerstva spravedlnosti ze dne 7. dubna 1919, čís. 719/19, presidiem vrchního zemského soudu v Praze ad pres. 12.113-7/19 intimované, ve kterémž prohlášen tento svátek za všeobecný svátek národní. Toto nařízení zustává pouze interní úpravou a pro nedostatek publikace, obzvláště pro nedostatek uveřejnění ve sbírce zákonů a nařízení, nemůže míti shora uvedené usnesení pro občanstvo všeobecné závaznosti. Poukázati lze na tomto místě k tomu, že zákonodárce ohledně 28. října zákonem ze 14. října 1919, čís. 555 sb. z. a n. tomuto dni povahu všeobecného svátku výslovně propůjčil. Užívá-li čl. 92 sm. ř. slova »Werktag«, zakládá to patrně na protivě k neděli a svátkům a to v tom poměru, že neděle a svátky jsou vymíněny, takže za den všední, tedy den pracovní, platí každý den, který není neděli nebo svátkem. Jelikož dále pouze ohledně neděle lze tvrditi, že netřeba stanoviti, který den neděli jest, vyplývá z toho dále, že ohledně všeobecných svátků musí býti autoritativně stanoveno, který den všeobecným svátkem jest, tak jak se pro obor soudnictví stalo §em 221 c. ř. s. a na základě něho vydaným nařízením § 48 j. ř. Nestačí tedy, že všeobecně sdílené mínění žádá pro určitý den uctívání jeho jako svátku a nechává jako vnější znak toho veškerou práci v klidu, pokud toto všeobecné mínění